

Кавера Н. В.

Національна академія Служби безпеки України

СУФІКСАЛЬНИЙ ФОРМАНТ ЯК ЗАСІБ РОЗМЕЖУВАННЯ ПАРОНІМІВ У СЛУЖБОВОМУ СПІЛКУВАННІ

У статті досліджено роль суфіксального форманта як засобу розрізнення паронімів, тобто слів, що за повної або часткової семантичної відмінності подібні формою, тому їх часто мовці неправильно вживають у процесі комунікації, особливо службової. З огляду на це, виокремлено характерні для професійного ділового мовлення пароніми. Унаслідок проведеного аналізу суфіксальних формантів та словотвірних значень дібраного лексичного матеріалу диференційовано десять груп компонентів паронімійних пар. Слова, які пов'язані паронімійними відношеннями й морфологічно виражені іменниками, об'єднано в три групи, а саме: перша – із суфіксальним формантом *-іст-* та словотвірним значенням «властивість чогось»; друга – із суфіксами *-анн(я)*, *енн(я)* і словотвірним значенням «опредметнені дії, процеси»; третя група представлена лексемами із суфіксом *-ик(а)* та словотвірним значенням «сукупність чого-небудь». Установлено, що найбільшу кількість груп паронімів, поширених у діловому спілкуванні, можна виокремити серед прикметників, зокрема шість. Їх диференційовано за суфіксами *-ськ-* / *-цьк-*, присланими до іменникової твірної основи, яка позначає особу, і словотвірним значенням «властивий особі або стосується особи», а також суфіксом *-лив-* і словотвірним значенням «внутрішні якості людини, її здібності»; суфіксом *-ов-* і словотвірним значенням «той, що стосується суті поняття, вираженого іменником»; суфіксом *-енн-* і словотвірним значенням збільшеності; суфіксом *-альн-* і словотвірним значенням «виконання певної функції»; суфіксом *-ичн-* і словотвірним значенням «відношення до певної галузі діяльності, науки тощо». Виокремлено кількісно велику групу пасивних дієприкметників, які набувають паронімійних відношень і виражають динамічну ознаку щодо об'єкта при неназваному або пасивному суб'єктові. З'ясовано, що ці дієприкметники здебільшого недоконаного виду й утворені від дієслівних основ із суфіксом *-ува-* або *-овува-*. У статті також зроблено спробу довести, що словотвірний формант, зокрема суфіксальний, та словотвірне значення можуть допомогти мовцям розрізнити семантику слів-паронімів, а отже, правильно їх уживати в різних ситуаціях спілкування та уникати помилок.

Ключові слова: слово, паронім, паронімійна пара, суфіксальний формант, словотвірне значення, мовна норма.

Постановка проблеми. Показником високого рівня культури службового спілкування, як усного, так і писемного, є його правильність, або дотримання фахівцем норм сучасної української літературної мови – орфоепічних, акцентуаційних, графічних, орфографічних, лексичних, словотвірних, морфологічних, синтаксичних, пунктуаційних, стилістичних. Згаданий критерій значущий не тільки для мовного портрета спеціаліста, а й для його гарного іміджу загалом, що значно пришвидшує пошук роботи та отримання бажаної посади. Також це підтверджує всім відома сентенція Сократа: «Зговори, що я тебе побачив». Усі потенційні роботодавці прагнуть найняти висококваліфікованого й освіченого фахівця. І найлегший спосіб зрозуміти рівень підготовки кандидата на посаду – це спілкування. Тому, на нашу думку, змістовне, багате та правильне мов-

лення – один із ключів до успіху в професії. Проте не порушувати чинні мовні правила під час комунікації, як виявилось, дуже складно. Найбільше труднощів для всіх мовців – дотримуватися лексичних норм сучасної української літературної мови. Крім калькованих лексем, невмотивованого вживання іншомовних слів, якими іноді насичене професійне мовлення, серед типових помилок і ті, що спричинені сплутуванням слів, які схожі за звучанням, написанням, але часто різні за значенням. У фахових текстах, а також у засобах масової інформації можна натрапити на такі конструкції: *виборча посада* (правильно – **виборна**), *помилкова уява* (правильно – **уявлення**), *організаційні здібності* (правильно – **організаторські**), *численна перевага* (правильно – **чисельна**), *расовий режим* (правильно – **расистський**), *перекладна робота* (правильно – **перекладацька**), *програмна атеста-*

ція (правильно – *програмова*) тощо. Подібні порушення лексичної норми в процесі як усного, так і писемного спілкування свідчать про потребу аналізу таких слів, що в подальшому сприятиме їх правильному використанню мовцями, а також укотре підтверджують актуальність запропонованої праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні публікації про вивчення паронімів у сучасній українській мові можна умовно поділити на два види. Перший – це наукові розвідки, присвячені дослідженню паронімів у галузевих термінологіях. Так, М. Баган проаналізувала паронімійні відношення в українській мовознавчій термінології [1]. Т. Луковенко розглянула особливості вияву паронімії в українській гомеопатичній термінології [6]. О. Тодор звернула увагу на питання важливості розрізнення паронімів та омонімів у політологічних текстах [9]. М. Ковальчук та Н. Левун дослідили стилістичні функції паронімійних конструкцій у поезії шістдесятників [5]. Другий вид публікацій – це розділи в науково-навчальних працях із сучасної української літературної мови, української мови професійного спрямування чи ділового українського мовлення. Їхні автори здебільшого тлумачать сутність явища паронімії та застерігають мовців, що звукова подібність паронімів спричиняє помилкове вживання одного слова замість іншого (гетерофемію) або призводить до перекручування слів літературної мови (малопрорізів), тому науковці слушно радять постійно перевіряти значення слів-паронімів за словником, для того щоб правильно вживати подібні лексеми [4, с. 156; 7, с. 94,].

Постановка завдання. Без сумніву, погоджуємося із цією важливою рекомендацією, однак вважаємо, що доцільно спробувати глибше проаналізувати словотворчі форманти, зокрема суфіксальні, найуживаніших у діловому спілкуванні слів-паронімів, що полегшить їх подальшу диференціацію мовцями й запобігатиме лексичним помилкам. Це і є **метою статті**.

Для реалізації поставленої мети заплановано виконати **такі завдання**: 1) виокремити типові для професійного ділового мовлення пароніми; 2) диференціювати групи слів-паронімів за морфологічним та словотвірним критеріями; 3) проаналізувати суфіксальні форманти та словотвірні значення; 4) акцентувати увагу мовців на нормативних випадках уживання слів, подібних за звучанням, але відмінних за семантикою.

Виклад основного матеріалу дослідження. Пароніми – «слова, а також фразеологічні одиниці й синтаксичні конструкції, що при повній або част-

ковій семантичній відмінності є дуже подібними формою, унаслідок чого можуть сплутуватися в мовленні або спеціально обіграватися зі стилістичною метою» [10, с. 460]. У сучасному мовознавстві їх витлумачують по-різному. За ширшим розумінням сутності цього явища паронімами вважають усі співзвучні слова (*компанія – кампанія, ступінь – степінь, гамувати – тамувати*). Вони відрізняються одним-двома звуками, і їх називають різнокореневими паронімами [11, с. 190].

Згідно з вужчим тлумаченням як пароніми визначають лише «спільнокореневі слова, що належать до однієї частини мови, подібність у морфемному складі яких зумовлює, відповідно, їх семантична подібність» [10, с. 460]. Такі пароніми називають однокореневими, вони різняться між собою суфіксами або префіксами [11, с. 189].

Як бачимо, в основі паронімійних відношень дві ознаки – формальна і змістова. Найчастіше пароніми розрізняються суфіксами, рідше – закінченнями, що виконують роль суфіксів, ще рідше пароніми становлять пару «твірне слово» – «похідне слово», а також можуть бути відмінні префіксами [2, с. 237]. О. Тодор наголошує, що важливо враховувати значення питомих та запозичених словотвірних елементів (коренів, префіксів, суфіксів, префіксоїдів, суфіксоїдів) для запобігання неправильному вживанню паронімів [9, с. 196].

Проаналізувавши суфіксальні форманти вживаних у службовому мовленні паронімів та їхні словотвірні значення, з-поміж них виокремлюємо десять найбільших груп, а саме: три іменникові, шість прикметникових і одну дієприкметникову.

Перша група об'єднує слова із суфіксальним формантом *-іст-*. За морфологічною природою вони являють собою іменники й мають словотвірне значення «властивість чогось», напр.: *абстрактність* (властивість чого-небудь, що має абстрактний, узагальнений характер, напр.: *абстрактність мислення*), *абсурдність* (властивість того, що безглузде, напр.: *абсурдність теорії*), *автономність* (властивість чого-небудь, для чого характерним є самоврядування, напр.: *автономність регіону*), *ерудованість* (властивість, ознака ерудованого, напр.: *ерудованість фахівця*), *інертність* (бездіяльність, нерухомість: *інертність мислення*), *напруженість* (властивість, стан чого-небудь стосовно значення прикметника «напружений», напр.: *напруженість у стосунках*), *обмінюваність* (властивість, здатність до обміну, напр.: *обмінюваність речей*), *округлість* (властивість, стан чого-небудь округлого, напр.: *округлість фігури*). Ці слова потрібно відрізнити

від одиниць, з якими вони перебувають у пароніміїчних відношеннях, зокрема: *абстракція, абсурд, автономія, ерудиція, інерція, напруження, обмін, округлення*.

Друга група слів, які поширені в службовому спілкуванні й утворюють пароніміїчні пари, представлена віддієслівними іменниками із суфіксальними формантами *-анн(я), енн(я)*. Вони позначають опредметнені дії, процеси, напр.: *викладання* (дія або результат, коли щось викладають, витягаючи звідкись, або щось укривають, напр.: *викладання товарів*; також проведення занять із певної дисципліни, напр.: *викладання української мови*), *закладання* (заснування чого-небудь, напр.: *закладання університету*), *інкрустування* (врізування та вклеювання в поверхню предмета інших матеріалів для його оздоблення, напр.: *інкрустування гранатами*), *керування* (спрямування чиеїсь діяльності, очолювання чогось, напр.: *керування процесом*), *надуживання* (надмірне використання або використання на шкоду, напр.: *надуживання посадовими обов'язками*), *переписування* (процес виготовлення копії чогось, напр.: *переписування контракту*); *округлення / округлювання* (надання чомусь округлої форми; наближене вираження числа, напр.: *округлення (округлювання) числа*), *забезпечення* (створення умов для реалізації чого-небудь; задоволення кого-, чого-небудь у якихось потребах, напр.: *забезпечення ресурсами*), *свідчення* (повідомлення про щось, підтвердження чого-небудь очевидцем або обізнаною в певній справі людиною, напр.: *свідчення очевидців*), *уявлення* (викликання в думках чи свідомості якого-небудь образу, картини тощо, напр.: *неправильне уявлення*; та розуміння чого-небудь, напр.: *уявлення про простір і час*). Ці іменники потрібно відрізнити від їхніх пароніміїчних відповідників, а саме: *виклад, закладка, інкрустрація, керівництво, надужиття, округлість, забезпеченість, перепис, свідоцтво, уява*. Варто взяти до уваги, що семантика компонентів таких пар, як *інкрустрація – інкрустування, керівництво – керування, надуживання – надужиття* здебільшого збігається. Проте потрібно пам'ятати, що лише слово *інкрустрація* вживають на позначення малюнків або візерунків, виконаних способом інкрустування (*хрестик із золотою інкрустацією*); *керівництво* – у значенні керівного складу організації (*керівництво підприємства*); тільки *надужиття* має семантику «незаконні дії або вчинки» (*надужиття владою*).

Також доцільно звернути увагу на третю групу слів із суфіксом *-ик(а)*. Їх об'єднує словотвірне значення «сукупність чого-небудь», напр.: *про-*

блематика (сукупність проблем, напр.: *проблематика вебінару*), *тематика* (сукупність тем, напр.: *тематика конференції*). Ці лексеми потрібно відмежовувати від співзвучних їм, а саме: *проблема й тема*.

Кількісно великими є групи паронімів, виражених прикметниками. Зокрема, такою є перша, до якої входять лексеми, що мають суфіксальний формант *-ськ-*, приєднаний до іменникової твірної основи на позначення особи. Словотвірне значення «властивий особі або стосується особи» об'єднує їх, напр.: *адміністраторський* (властивий адміністраторові, напр.: *адміністраторські здібності*), *акціонерський* (такий, що належить, властивий акціонерам, напр.: *акціонерські внески*), *естетський* (такий, що стосується естета, напр.: *естетський задум*), *інженерський* (такий, що стосується інженера, належний йому, напр.: *інженерський диплом*), *інтелігентський* (такий, що стосується інтелігента, напр.: *інтелігентська поведінка*), *модерністський* (такий, що стосується модерніста й культурної течії модернізму загалом, напр.: *модерністський живопис*), *монополістський* (такий, що стосується монополістів, напр.: *монополістське об'єднання*), *організаторський* (такий, що пов'язаний з організатором, властивий йому, напр.: *організаторські здібності*), *расистський* (такий, що стосується расистів; властивий расизму й расистам, напр.: *расистська ідеологія*), *сепаратистський* (такий, що стосується сепаратистів або сепаратизму, напр.: *сепаратистські настрої*), *терористський* (такий, що стосується терористів, напр.: *терористська група*), *туристський* (такий, що стосується туриста, напр.: *туристська група*), *формалістський* (властивий формалістові та формалізму загалом, напр.: *формалістський підхід*). Аналогічне словотвірне значення мають прикметники із суфіксом *-цьк-*, пор.: *винахідницький* (такий, що стосується винахідника, його діяльності, напр.: *винахідницький хист*), *дослідницький* (такий, що стосується дослідника, належний йому, напр.: *дослідницьке мислення*), *перекладацький* (такий, що стосується перекладача, напр.: *перекладацька робота*), *розвідницький* (такий, що властивий розвідникові та стосується розвідки загалом, напр.: *розвідницькі вміння*). Їх не можна сплутувати зі словами, з якими вони утворюють пароніміїчні пари, а саме: *адміністративний, акціонерний, естетичний, інженерний, інтелігентний, модерний і модернізований, організаційний, расовий, терористичний, туристичний, формальний; винахідливий, дослідний, перекладний, розвідувальний*.

Серед прикметників, що вступають у паронімії відношення, виокремлюємо групу слів із суфіксальним формантом *-лив-* та словотвірним значенням внутрішніх якостей людини, її здібностей, напр.: *винахідливий* (спроможний вигадати щось, знайти вихід зі скрутного становища, напр.: *винахідливий співробітник*), *клопітливий* (такий, що постійно клопочеться, схильний до клопотання, напр.: *клопітливий господар*), *розважливий* (поміrkований, вдумливий, напр.: *розважливий фахівець*). Їх пов'язують паронімії відношення зі словами *винахідницький*, *клопіткий*, *розважний*. Семантика компонентів паронімії пар *клопітливий* – *клопіткий*, *розважливий* – *розважний* збігається, хоча потрібно зважати, що тільки *клопіткий* уживають у значенні «який вимагає багато уваги, терпіння, зусиль» (*клопітка робота*).

За нашими спостереженнями, досить багато серед прикметників-паронімів лексем із суфіксальним формантом *-ов-*, приєднаним безпосередньо до іменникової твірної основи. Вони мають словотвірне значення «той, що стосується суті поняття, вираженого іменником», напр.: *діловий* (такий, що стосується роботи людини й наслідків цієї діяльності; який стосується суті справи, напр.: *ділова кореспонденція*), *змістовий* (пов'язаний із реальним змістом, суттю, характерними ознаками, зображенням чогось, напр.: *змістове багатство*), *книжковий* (такий, що стосується книжки, призначений для неї; який випускає, виготовляє книжки або торгує ними, напр.: *книжкова виставка*), *програмовий* (такий, що вміщений у програмі, напр.: *програмові теми*), *потоківий* (такий, що триває постійний потіком, напр.: *потоківе виробництво*), *расовий* (такий, що стосується раси, напр.: *расова ознака*), *стильовий* (такий, що стосується стилю, напр.: *стильові ознаки*), *циліндровий* (такий, що стосується циліндра як основної деталі поршне-вих машин або в якого циліндр є робочою частиною, напр.: *циліндрова потужність*), *ціновий* (такий, що стосується ціни на щось, напр.: *цінова межа*). Звісно, їх відмежовуємо від співзвучних слів *змістовний*, *програмний* та *програмований*, *поточний*, *расистський*, *стилістичний*, *циліндричний*, *цінний* і *ціннісний*.

Також серед прикметників, що є компонентами паронімії пар, наявні лексеми із суфіксом *-енн-*, що надає словотвірне значення збільшеності, напр.: *знаменний* (дуже важливий у певному аспекті, видатний, напр.: *знаменна подія*), *численний* (такий, що складається з великої кількості кого-, чого-небудь; наявний у великій кіль-

кості; який відбувається часто; який проводять багато разів, напр.: *численні експерименти*). Вони відмінні за семантикою від співзвучних прикметників *знаменитий* та *чисельний*.

Аналіз паронімії пар, уживаних у професійному спілкуванні, уможливило виокремлення групи прикметників із суфіксом *-альн-*, напр.: *вербувальний* (такий, що вербує або пов'язаний із вербуванням, напр.: *вербувальна кампанія*), *випромінювальний* (такий, що випромінює що-небудь, напр.: *випромінювальний пристрій*), *пояснювальний* (такий, що використовують для пояснення чого-небудь, напр.: *пояснювальна записка*), *преміювальний* (такий, що стосується преміювання, напр.: *преміювальний документ*), *розвідувальний* (такий, що стосується розвідування, напр.: *розвідувальний літак*). Ці лексеми об'єднують словотвірне значення «виконання певної функції». Їх потрібно відмежовувати від *вербований*, *випромінюваний*, *пояснений*, *розвідницький*.

За нашими спостереженнями, серед прикметників, що пов'язані паронімії відношеннями, досить багато в професійному спілкуванні лексем із суфіксом *-ичн-*, утворених від іменників іншомовного походження. Вони виражають відношення до певної галузі діяльності, науки тощо, напр.: *ідеалістичний* (такий, що стосується ідеалізму як філософського напрямку, напр.: *ідеалістичний світогляд*), *матеріалістичний* (в основі якого ідеї матеріалізму як наукового філософського напрямку, напр.: *матеріалістична теорія*), *механістичний* (заснований на принципах механізму, що полягає в абсолютизації законів механіки, напр.: *механістичні теорії*), *монополістичний* (такий, що стосується монополії або в основі якого її принципи, напр.: *монополістичне об'єднання*), *націоналістичний* (такий, що стосується націоналізму й націоналістів; який пройнятий любов'ю до своєї нації, жертвовно працює на її благо, напр.: *націоналістичні погляди*), *опортуністичний* (пройнятий опортунізмом, напр.: *опортуністична течія*), *публіцистичний* (такий, що стосується публіцистики як літературної творчості, напр.: *публіцистичний стиль*), *стилістичний* (такий, що стосується стилістики як науки про стилі мови, напр.: *стилістичні норми*), *тактичний* (такий, що стосується тактики, напр.: *тактичний прийом*), *терористичний* (такий, що стосується терору, тероризму, напр.: *терористичний акт*), *туристичний* (такий, що стосується туризму, напр.: *туристичне агентство*), *фаталістичний* (такий, що ґрунтується на фаталізмі, перейнятий фаталізмом, напр.: *фаталістичні*

настрої). Вони утворюють паронімійні пари зі співзвучними, але відмінними від них за семантикою такими прикметниками: *ідеальний, матеріальний, механічний, монопольний, національний, опортуністський, публічний, стильовий, тактовний, терористський, туристський, фатальний*.

Також достатньо кількісно великою є група слів-компонентів паронімійних пар, виражених пасивними дієприкметниками, напр.: *вербований* (особа, яку завербували), *визволений* (звільнений від ворога), *відцентрований* (установлений чи розміщений правильно щодо центру), *евакуйований* (вивезений із небезпечної зони), *ілюстрований* (який має ілюстрації), *кваліфікований* (такий, що має високу кваліфікацію, добру підготовку до якого-небудь виду праці), *матеріалізований* (утілений фізично, напр.: *матеріалізований у звуках*), *механізований* (пов'язаний із застосуванням машин і механізмів, напр.: *механізований комплекс*), *модернізований* (осучаснений, змінений відповідно до вимог сучасності, напр.: *модернізований процес*), *програмований* (такий, що реалізують через програмування, напр.: *програмована система*), *пояснений* (з'ясований, розкриті причини якоїсь дії чи явища, напр.: *пояснені дані*). Як бачимо, представлені пасивні дієприкметники виражають динамічну ознаку щодо об'єкта при неназваному або пасивному суб'єктові [8, с. 281]. Вони здебільшого недоконаного виду, а тому утворені від дієслівних основ із суфіксом *-ува-* або *-овува-*. Їх, без сумніву, потрібно відрізнити від паронімійних відповідників, а саме: *вербувальний, визвольний, відцентровий, евакуаційний, ілюстративний, кваліфікаційний, матеріалістич-*

ний і матеріальний, механістичний і механічний, модерний і модерністський, програмний і програмовий, пояснювальний.

Висновки. Унаслідок проведеного дослідження вживаних у службовому спілкуванні паронімів встановлено, що суфіксальний формант, наявний у структурі слів-компонентів паронімійної пари, може бути засобом розмежування їхніх значень. Аналіз відібраного лексичного матеріалу уможливив диференціацію десяти груп: трьох іменникових, шести прикметникових і однієї дієприкметникової. Іменники, що вступають у паронімійні відношення, мають суфіксальні форманти *-іст-* (словотвірне значення – «властивість чогось»), *-анн(я), енн(я)* (словотвірне значення – «опредметнені дії, процеси»), *-ик(а)* (словотвірне значення – «сукупність чого-небудь»). Прикметники-пароніми об'єднані суфіксами *-ськ-* / *-цьк-* (словотвірне значення – «властивий особі або стосується особи»), *-лив-* (словотвірне значення – «внутрішні якості людини, її здібності»), *-ов-* (словотвірне значення – «той, що стосується суті поняття, вираженого іменником»), *-енн-* (словотвірне значення збільшеності), *-альн-* (словотвірне значення – «виконання певної функції»), *-ичн-* (словотвірне значення – «відношення до певної галузі діяльності, науки тощо»). Типологія слів-компонентів паронімійних пар за словотвірним критерієм, що також ураховує словотвірне значення, сприятиме правильному використанню мовцями лексем, пов'язаних паронімійними відношеннями, та дотриманню лексичних норм сучасної української літературної мови, а отже, підвищить загальний рівень культури спілкування.

Список літератури:

1. Баган М. П. Паронімія в сучасній лінгвістичній термінології: причини й тенденції розвитку. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія «Філологічні науки». Мовознавство*. 2017. № 8. Том 1. С. 5–10.
2. Бондар О. І., Карпенко Ю. О., Микитин-Дружинець М. Л. Сучасна українська мова : Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 386 с.
3. Гринчишин Д., Капелюшний А., Сербенська О., Терлак З. Словник-довідник з культури української мови. Київ : Знання, 2006. 367 с.
4. Державна мова : навч. посіб. / Оріся Демська та ін. Київ : Нац. акад. СБУ, 2022. 248 с.
5. Ковальчук М. С., Левун Н. В. Стилiстичні властивості паронімів у мові поезії. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/74082/70Kovalchuk.pdf?sequence=1> (дата звернення: 18.07.2024).
6. Луковенко Т. Явище паронімії в українській гомеопатичній термінології. *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. 2012. № 733. С. 123–126.
7. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 360 с.
8. Плющ М. Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : підручник. Київ : Видавничий дім «Слово», 2010. 328 с.
9. Тодор О. Пароніми та омоніми в політологічній терміносистемі. *Культура слова*. 2017. Вип. 87. С. 193–200.

10. Українська мова : енциклопедія / НАН України, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. мови; редкол.: В. М. Русанівський [та ін.]. Вид. 2-ге, випр. і допов. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 820 с.

11. Ющук І. П. Українська мова : підручник. Київ : Либідь, 2006. 640 с.

Kavera N. V. SUFFIX FORMANT AS A MEANS OF DISTINGUISHING PARONYMS IN FORMAL COMMUNICATION

The article examines the role of the suffix formant as a means of distinguishing paronyms – the words that are similar in form due to full or partial semantic differences therefore, speakers often use them incorrectly in the process of communication, especially official one. Considering this in mind, paronyms common in professional business speech have been singled out. As a result of the analysis of suffix formants and word-forming meanings of the selected lexemes, ten groups of paronyms have been differentiated. The words that are components of paronymic pairs and morphologically expressed by nouns are divided into three groups, namely: the first group – with the suffix formant -ist- and the word-forming meaning "quality of something"; the second group – with the suffixes -ann(ya), -enn(ya) and the word-forming meaning "objectified actions, processes"; the third group is represented by lexemes with the suffix -ik(a) and the word-forming meaning "totality of something".

It has been established that the largest number of groups of paronyms common in Ukrainian business communication can be singled out among adjectives, in particular six ones. They have been differentiated by the suffixes -sk- / -tsk- attached to the noun formative stem, that denotes a person, and the word-forming meaning "characteristic of a person or refers to a person", as well as the suffix -lyv- and the word-forming meaning "internal qualities of a person, their abilities"; the suffix -ov- and the word-forming meaning "the one that relates to the essence of the concept expressed by the noun"; the suffix -enn- and the word-forming meaning of increase or roughness; the suffix -aln- and the word-forming meaning "performance of a certain function"; the suffix -ichn- and the word-forming meaning "relation to a certain field of activity, science, etc".

Also, a quantitatively large group of passive participles has been singled out, which acquire paronymic relationships and express a dynamic feature in relation to the object with an unnamed or passive subject. It has been found that these participles are mostly imperfect and are formed from verb stems with the suffix -uva- or -ovuva-.

The article also proves that the word-forming formant, in particular the suffixal formant, and the word-forming meaning can help speakers distinguish the semantics of paronym words, and therefore, use them correctly in various communication situations and avoid mistakes.

Key words: word, paronym, paronym pair, suffix formant, word-forming meaning, linguistic norm.